

LIPOVEC

Noviny obce Horné Srnie • lipovec@hornesrnie.sk • ročník XXIX • 3/2020

Napriek zúriacej koronakríze si mohli skauti aj tento rok užiť leto v tábore FOTO: DOMINIK DUŠA

Ako korona zmenila život v CSS Lipovec

Renáta Papierníková
riaditeľka CSS Lipovec

Keď bola v marci vyhlásená pandémia so šíriacim sa vírusom COVID-19, nastalo ťažké obdobie. Riaditeľka CSS – LIPOVEC zriadila „krízový štáb“, ktorý bol zložený z vedúcich pracovníkov a podľa potreby zasadal, a zasaďa, rieši vzniknuté situácie, prijíma opatrenia. Prišlo veľa opatrení, ktoré sprísnilo a sťažilo podmienky v každodennom fungovaní. Jedným z opatrení bolo povinné nosenie rúšok. Zásoba, ktorú sme mali, nebola veľká, vedeli sme,

že potrebujeme ďalšie. Dodávateľia rúšok na skladoch nemali a neskôr, keď boli k dispozícii, tak oveľa drahšie, ako sme nakupovali predtým. Naša šikovná zamestnankyňa – pracovníčka pre rozvoj pracovných zručností – spolu s prijímateľmi sociálnych služieb sadla za šijací stroj a rúška našila. K šitiu rúšok sa potom pripojili aj ďalšie zamestnankyne.

Každý deň sme vysvetľovali náležitosti týkajúce sa tejto situácie – hlavne sme učili obyvateľov dôkladne umývať a dezinfikovať ruky.

Zavedli sme zdravotný filter pre zamestnancov, dodávateľov

a návštevníkov a sprísnilo kontroly pre prijímateľov sociálnych služieb, ktorým sa dvakrát denne meria telesná teplota a vykonáva sa zvýšená kontrola zdravotného stavu. Zamestnancom sa pri nástupe do zamestnania meria teplota a podpisujú čestné vyhlásenie, že nemajú príznaky COVID-19, s nikým pozitívnym sa nestretli a neboli nikde v zahraničí. Rovnako aj dodávateľia a návštevníci CSS – LIPOVEC. Od marca do júna v podstate ani návštevníci, ani žiadne externé firmy nemohli zariadenie navštevovať.

Pokračovanie na str. 2 →

Tábor spojil 95 skautov

„Zvládli sme to!“ vydýchli sme si po uprataní posledného stanu do skladu.

Katarína Plevová

Aj tento rok sa už ako tradične konal skautský tábor 117. zboru sv. Františka z Assisi. Slnecné aj daždivé dni sme prežívali na našom táborisku – na Vlára. Staršie deti strávili v tábore 9 dní, tie mladšie sa k nim pridali o tri dni neskôr. Boli to dni plné pohodičky, parádnych aktivít, spevu, práce na sebe, stavania aj búrania či budovania silnejších priateľstiev.

Tento rok bol výnimočný, po dlhých rokoch sa v tábore stretli všetky vekové kategórie – od najmladšieho vĺčata a včielky až po našich dospelých skautov a skautky. Zároveň sa nám podarilo zorganizovať najväčší tábor, aký si náš zbor pamätá. Zúčastnilo sa ho 95 našich členov z Horného Srnia, Nemšovej a Dolnej Súče. Veľmi nás teší veľký záujem o tábory aj o našu pravidelnú celoročnú činnosť.

Pokračovanie na str. 8 →

Október – mesiac úcty k starším

Valné zhromaždenie OSN dňa 14. decembra 1990 vyhlásilo 1. október ako Medzinárodný deň úcty k starším ľuďom.

Obecný úrad

Úcta k starším by mala byť samozrejmosťou v prvom rade v rodine, na pracovisku, v dopravných prostriedkoch, jednoducho všade. Starší človek je predovšetkým skúsený človek. Svojimi životnými skúsenosťami a cennými radami môže obohatiť život rodiny a byť jej oporou a príkladom.

Nájďme si čas, vládne slovo, úsmev pre starších neustále, nielen počas októbra, aby sme dokázali, že človek je jedno-ducho človek. Nezabúdajme na tých, ktorí pre nás prinášali obete, pretože aj my raz budeme starí a budeme si pripadať nepotrební. Veď staroba sa týka nás všetkých, je to prirodzený proces a tešme sa, ak sme mali šťastie dožiť sa vyššieho veku. Ohliadnime sa okolo seba, komu

by sme mali prejať úctu a potešenie či podať pomocnú ruku...

Vedenie obce sa rozhodlo v tomto zvláštnom a pohnutom roku plnom zákerných virologických nástrah **neriskovať zdravie našich seniorov a neusporiadať tradičné posedenie pre seniorov**, ale touto – bezpečnou cestou popriať všetkým starším občanom pevné zdravie, veľa optimizmu a veľa trpezlivosti s neskôr narodenými.

Ako korona zmenila život v CSS Lipovec

Dokončenie zo str. 1

Na základe nariadenia celoslovenského krízového štábu zdravotnícky personál v ochranných bezpečnostných oblekoch so štítmami, rúškami a rukavicami vykonal testy všetkým zamestnancom a prijímateľom sociálnych služieb. Všetky testy vyšli negatívne.

Toto ťažké obdobie je pre našich obyvateľov veľmi psychic-

a stále vykonávame nákupy pre všetkých obyvateľov zariadenia.

Počas ťažkých troch mesiacov sa nemohli sprostredkovať kadernícke služby, ponúkli sme obyvateľom možnosť strihania vykonanú určenými zamestnancami, ktorí majú skúsenosti so strihaním. Poniektorí si požiadali aj o farbenie vlasov, službu sme s radosťou vykonali.

Veľká noc prebehla inak, ako za bežných okolností – bez návštev a bez svätej omše, ktorá by

v exteriéri zariadenia CSS-LIPOVEC pod dohľadom personálu. Užívali si tak slnečné lúče, vôňu kvetov a prípadne chuť výbornej kávy.

So šikovnými obyvateľmi sme urobili jarné upratovanie, posadili si kvetinky a vytvorili sme krásny zelený záhon s kamienkami.

Každý deň nás spája a dáva povzbudenie na zvládnutie mimoriadnej situácie spoločná modlitba sv. ruženca, ktorú

ni opatrení. Konečne sa mohli prijímatelia sociálnych služieb stretnúť so svojimi príbuznými a známymi, i keď, samozrejme, za prísnych hygienických opatrení a podľa postupov uvoľňovania, ktoré sú pre všetkých zverejnené na webovom sídle CSS – LIPOVEC. V zariadení sme sa však nevrátili do úplne bežného života, na aký sme boli zvyknutí. Už ku koncu augusta nás médiá upozorňovali na blížiacu sa druhú vlnu, na ktorú nás už

a vytvorili im čo najlepšie a najkvalitnejšie podmienky života v CSS – LIPOVEC.

Ako pre celý svet, tak i pre nás všetkých zamestnancov a obyvateľov to bolo niečo úplne nové. Každý zo zamestnancov sme si prešli nejakou krízou, a to hlavne vtedy, keď sme počuli, že v zariadení sociálnych služieb v Pezinku boli pozitívni klienti. Strach a obava, že aj u nás by sa mohlo niečo také udiť, bola neskutočná i cez to všetko, aké opatrenia sme mali, ale vzájomnou psychickou podporou, podporou všetkých ľudí, od ktorých sme ju dostali, sme situáciu zvládli a snažíme sa ju zvládať naďalej. Všetci sme si ešte viac uvedomili, a verím, že aj veľa ľudí, ktorí nepoznali našu prácu, aká náročná práca to je. Ja ako riaditeľka domova chcem touto cestou odovzdať veľké ďakujem celému kolektívu zamestnancov za trpezlivosť, ktorá bola dôležitá, ba je ešte dôležitejšia, ako keď nebola pandémia, za to, že sme spoločnými silami zvládli celú ťažkú situáciu. Ďakujem patrí všetkým, ktorí nám akýmkoľvek spôsobom pomohli.

ky náročné. 3 mesiace boli bez priameho kontaktu s príbuznými, bez návštev a bez vychádzok, čelili ťažkej situácii. Našou snahou bolo a stále je znížiť situáciu na prijateľnejšiu úroveň tým, že sme prijímateľom zabezpečovali telefonický kontakt s príbuznými a známymi, pomáhali sme im pri písaní listov pre nich. V prípade súhlasu sme posielali fotky obyvateľov mailom alebo cez mms.

Keďže nemohli a ešte stále nemôžu individuálne opustiť zariadenie, vykonávali sme

sa mala konať v našom zariadení. Obyvateľom sme sprístupnili sledovanie živého prenosu veľkonočných obradov a omší.

Tento rok sme si postavili a ozdobili máj spolu s obyvateľmi sami bez muzikantov. Všetci sme to prijali s pochopením a hudbu sme si zabezpečili spoločným spievaním.

Vzhľadom na to, že zariadenie muselo mať zamknuté z dôvodu zákazu návštev a vychádzok, v prípade priaznivého počasia sme umožňovali pobyt prijímateľov sociálnych služieb

obetujeme za zastavenie šírenia koronavírusu.

Začiatkom júla konečne prišlo k postupnému uvoľňova-

od začiatku pripravovali. Snahou vedenia a celého personálu je v prvom rade maximálne chrániť zdravie našich klientov

Podakovanie

V súvislosti so situáciou, keď celá spoločnosť čelí neľahkej situácii v boji proti šíreniu zákerného infekčného ochorenia a keď je potrebné ochrániť tých najzraniteľnejších, CSS Lipovec oslovilo firmy s otázkou, ako nám môžu byť nápomocní v tejto ťažkej situácii.

CSS – LIPOVEC vyslovuje veľké ĎAKUJEM hokejovým reprezentantom pánovi **Mariánovi Gáboríkovi** a pánovi **Mariánovi Hossovi**, firme **Cemmac, a. s.**, Horné Srnie, pánovi **Tiborovi Durasovi**, portálu **Kto pomôže Slovensku** a ostatným, ktorí si neželajú byť menovaní, za pomoc a podporu vo forme poskytnutia ochranných pracovných zdravotných pomôcok pre naše zariadenie. Vďaka tomu nám umožnili pracovať bezpečnejšie, chrániť seba a hlavne našich prijímateľov sociálnych služieb, ktorí patria do najviac ohrozenej skupiny. Ďakujeme aj za morálnu a psychickú podporu.

Nie menšie ďakujem je za skutočnosť, že aj v najťažších situáciách sú ľudia, ktorí nestrácajú srdce.

Zamestnanci CSS Lipovec

← Zdravotnícky personál vykonal testy všetkým zamestnancom i klientom CSS. Všetky vyšli negatívne

←← Tento rok sme si postavili a ozdobili máj spolu s obyvateľmi sami bez muzikantov

FOTO: ARCHÍV CSS

Otázky občanov

Odpovedá Jozef Húserka
starosta obce

Po minuloročnej rekonštrukcii chodníkov na Hornom konci ostala časť nedokončená, dlažba sa hýbe, chýba posyp (piesok). Kedy budú práce dokončené?

Úprava chodníka na Hornom konci bola dokončená. Vzhľadom na výstavbu rodinného domu a potrebu vjazdu pre nákladné vozidlá bolo dohodnuté, že ukončenie bude zrealizované po dostavbe rodinného domu a ak je problém s hýbajúcou sa dlažbou, budeme práce reklamovať. Bol by som rád, keby mi ten, kto pozná miesto a problém, dal vedieť, kde to je.

Po návšteve tenisových kurtov som zostal nemilo prekvapený. Pamätám si ich ako areál „na úrovni“, zeleň bola v top stave, fungovali rozličné športové aktivity, konali sa tam oslavy. Teraz pôsobí zanedbane, minigolf či plážový volejbal sa asi dlho nehrali... Prečo je to tak? Miestni obyvatelia by iste ocenili, keby všetko fungovalo ako kedysi.

Vzhľadom na pandémie a zákaz kolektívnych akcií, ako aj neistota pri organizovaní športových podujatí z dôvodu meniacej sa situácie, bolo zrejme prijaté úsporné riešenie a obmedzená údržba týchto zariadení. Obec nie je vlastníkom ani prevádzkovateľom tohto areálu.

Priestor za TK 2000 pri cyklotrase bol vlni vyčistený, dreviny vyrezané, väčšie stromy orezané. Plánovala sa tam spraviť nejaká oddychová zóna. Bohužiaľ, nič sa nespravilo a objekt znova zarástol. Bude sa s tým niečo robiť?

Priestor je vlastníctvom Jednoty bývalých urbárikov obce Horné Srnie. Vlastník realizuje úpravy podľa finančných možností. Pokračovať sa asi bude počas zimných mesiacov, resp. na jar budúceho roku. Možno by urbárici prijali ponuku na spoluprácu pri čistení a budovaní tohto priestoru, lebo nie všetko sa dá urobiť strojom.

Hádam pred dvomi rokmi som sa pýtala, či by nebolo možné rozšíriť a nadokryť stojisko pre bicykle pri lávke. Bolo to v pláne, ak vyjdú finančné prostriedky. Doteraz sa nenašli peniaze?

V roku 2020, resp. začiatkom roku 2021 po schválení projektu vlastníkom pozemku – Železnice Slovenskej republiky – bude postavený prístrešok na 20 ks bicyklov na železničnej stanici v Hornom Srní. Pri dolnej lávke je plánovaná výstavba kioskovej trafostanice. Po výstavbe trafostanice plánujeme realizovať stavbu prístrešku na bicykle. V krátkej dobe budú výzvy na budovanie mobiliárov k cyklotrasám. Skúsime šťastie aj tam.

Svoje otázky môžete posilať na
urad@hornesrnie.sk

Cyklomaratón s rekordnou účasťou

Opäť po roku k nám zavítala enkláva cyklistov z celého Slovenska a Česka, ktorí si prišli pomerať sily na 5. ročník cyklomaratónu v Hornom Srní.

Jakub Trška

Dlho bolo otázne, či sa vôbec preteky uskutočnia, vzhľadom na obmedzenia v súvislosti s COVID-19. Nakoniec za dodržania epidemiologických nariadení sa preteky mohli uskutočniť, a tak sa 1. augusta spolu na obe trate postavilo rekordných 390 pretekárov.

Krátku, 25 km trať s prevýšením 850 m si vybralo 209 pretekárov, najrýchlejší čas dosiahol Štvrtecký z P2R racing team, ktorý trať zdolal za skvelých 1:08:14.

Dlhšiu trať, ktorá mala 45 km, s prevýšením 1350 m si vybralo 181 pretekárov, najrýchlejší čas dosiahol Matej Baco z Finančné centrum Team, ktorý trať zdolal s časom 1:54:43.

Kompletné výsledky sú k dispozícii na webovej stránke www.maraton-hs.sk

V mene celého organizačného tímu Žabka Bike Team Horné Srnie chceme všetkým spoluobčanom poďakovať za zhovievavosť a ohľaduplnosť počas celej akcie. I vďaka tomu sme opäť dosiahli úspech a všetci pretekári si odniesli len príjemné zážitky. Veľké poďakovanie patrí bez mála 80 ľuďom (zamestnanci úradu, hasiči, dobrovoľníci a priatelia), ktorí spolu vytvorili perfektné zohratý tím, zabezpečujúci plynulý a bezpečný chod celých pretekov.

Veľká vďaka patrí i všetkým sponzorom, ktorí v tejto neľahkej dobe našli prostriedky a podporili nás.

Za celý tím o.z. Žabka Bike Team Horné Srnie vám všetkým ďakujeme.

Srňania na trati

Na krátku trať sa postavili i domáci pretekári, z ktorých najrýchlejší boli:

Juraj Špirka (1995)
5. miesto v kategórii
čas: 1:12:02

Marek Kebísek (1980)
20. miesto v kategórii
čas: 1:28:08

Libor Papierník (1964)
64. miesto v kategórii
čas: 2:05:58

↑ **Pretekári**
štartovali aj finišovali
v miestnom parku

→ **Pár minút po štarte**
čakalo na pretekárov
prvé väčšie stúpanie

FOTO: ARCHÍV J. T.

Poriadok musí byť

Začal sa ďalší školský rok a s ním pribudli aj nové povinnosti pre učiteľov, žiakov a ich rodičov. Aj keď nám korona nasadila na tváre rúška a ku dverám pribudli dezinfekčné prostriedky, vyučovanie v prvé dni sa nieslo v tradičnom duchu.

Eva Šumichrastová

Pamätáte sa? Organizačné pokyny, rozvrh hodín a neodmysliteľný školský poriadok. Ten súčasný je riadne dlhý a vďaka čoraz benevolentnejšej výchove či rýchlemu technickému pokroku doň pribúdajú stále nové povinnosti či zákazy. Žiaci sa pri jeho čítaní netvária veľmi nadšene. My vám však ponúkame iný „skvost“. Pri pátraní po histórii našej školy sme v archíve objavili školský poriadok z roku 1942, teda z čias druhej svetovej vojny, a ten vyčaril úsmev na tvárach aj zarytým odporcom pravidiel.

Pri pozornom čítaní si uvedomíte, ako sa už vtedy kládol veľký dôraz na čistotu, poriadok, slušnosť i disciplínu. Aj naši žiaci sa zhodli, že dodržiavať tento školský poriadok by sa im len sotva darilo. Veď kto by si dnes čistil pri vchode topánky dreveným nožíčkom (ten sa dnes do školy nosiť ani nesmie), zbieral po sebe omrvinky do ručníčka a nosil ich vtáčikom. A záchody? Tie sú dnes najobľúbenejším miestom na „debatné krúžky“

a tajnou skrýšou na nedovolené používanie mobilných telefónov.

V prísnych nariadeniach sa pokračovalo aj v neskoršom období. Naším žiakom to už nehrozí, ale mnohí si určite spomeniete na bod č. 5 alebo 7 v školskom poriadku z r. 1971:

Bod 5: „Vo večerných hodinách sa nesmie zdržiavať bez dozoru na ulici, na verejných priestranstvách, zúčastňovať sa na verejných spoločenských, kultúrnych a športových podujatiach. Ak chce takéto podujatie navštíviť, vyžiada si vopred povolenie triedneho učiteľa. Večerné hodiny sa začínajú v zimnom období (od 1.11. do 31.3.) od 19.hodiny, v letnom období (od 1.4. do 31.10.) od 20. hodiny.“

Bod 7: „Žiak môže byť členom spoločenských organizácií združených v Národnom fronte, kde sa členstvo žiakov pripúšťa. Jeho aktívna činnosť v týchto organizáciách nesmie ísť na úkor plnenia školských povinností.“

Bodu č. 5 sa dnešní žiaci iba zasmejú, veď mnohí o 19. hodine ešte len „vyrážajú“ do ulíc. O letnom období ani nehovoriac. Bodu č. 7 žiaci ani nerozume-

li, pojem Národný front nikdy nepočuli.

Vy však možno áno. A možno ste si pri čítaní týchto riadkov aj vy zaspomínali na prvé školské dni či nezabudnuteľnú poznámku v žiackej knižke. Ja áno. Ešte na prvom stupni som si zabudla na výtvarnú výchovu mištičky na vodu. Rýchlo som utekala za starším bratom na II. stupeň (v klamnej nádeji, že on ich bude mať) a ten mi dal – štamperlík :-). Učiteľka bola zhrozená, no ja som nechápala, prečo. Poznámku som síce nedostala, ale trestom pre mňa bolo už len to, že sa mňa pani učiteľka hnevávala, lebo si nenosím pomôcky. Rodičom som sa, samozrejme, nepriznala.

Mimochodom, dnešní žiaci už majú internetovú žiačku knižku, takže rodič sa o poznámke za porušovanie školského poriadku dozvie skôr, ako sa jeho ratolesť vráti zo školy.

Tak kto bol na tom horšie? Naše deti alebo naši starí rodičia?

Tak či onak, ani najnovšie trendy vo vyučovaní by asi nepopreli, že PORIADOK MUSÍ BYŤ.

Začali sme nový školský rok

Martina Hanusová

V stredu 2. septembra sme otvorili nový školský rok. Slávnostné otvorenie sme museli tento-raz oželiť. Oveľa dôležitejšie bolo nastaviť chod školy a škôlky tak, aby sme dodržali všetky hygienicko-epidemiologické opatrenia a odporúčania. Bežné maličkosti ako striedanie žiakov v odborných učebniach, telesná výchova v telocvični, zberné triedy v materskej škole nám teraz chýbajú a vyučovanie bez nich je oveľa komplikovanejšie. Ale aj v tejto neľahkej situácii je náš cieľ jasný – udržať

žiacov, učiteľov a deti v škole a škôlke zdravých, aby nám na semafore svietila čo najdlhšie zelená a mohli sme učiť. Držte nám palce. Množstvo tradičných akcií, súťaže, podujatia, krúžky, stretnutia s rodičmi musíme tento rok zvažovať, odkladať alebo vôbec nezrealizovať.

No a na záver ešte zopár štatistík. V školskom roku 2020/2021 navštevuje základnú školu 215 žiakov, z toho 20 prváčikov. Do materskej školy nastúpilo v septembri 88 detí, z toho 36 predškolákov.

FOTO: ARCHÍV ZŠ

Školský poriadok tunajšej školy z r. 1942 FOTO: AUTORKA

Š K O L S K Ý P O R I A D O K .	
1/	Predpoludňajšie vyučovanie na tunajšej škole sa začína o 8. hodine, popoludňajšie o 13. hodine.
2/	Žiaci musia byť v škole 1/4 hodinu pred vyučovaním.
3/	Žiaci do školskej budovy musia vstupovať v čistej obuvi, preto si ju pred vchodom dôkladne oškrabú dreveným nožíčkom i zo spodu. Čistotu obuvi kontrolujú dozorní žiaci na chodbe.
4/	Žiaci nech sa na chodbe nezdružujú, ale nech idú do triedy, ktorú už zbytočne neopúšťajú. Prísne sa zakazuje zbytočne chodiť z triedy von a dnu a búchať dvermi.
5/	Keď žiak vstúpi do triedy a zaujme svoje miesto, nech si najprv vyloží všetky knihy a sošity, ktoré poukladá do lavice. V kapse ostane iba jedlo, ak si ho žiak do školy doniesol.
6/	Čiapky, šatky a veľké kabáty nesmú byť v laviciach. To patrí na chodbu.
7/	Žiakom v triede je zakázané robiť krik, skákať a behať, vriť prach, biť sa atď. atď. Na poriadok v triede dozerá dozorný žiak triedy.
8/	Keď sa o 8. hodine zvoní, každý žiak už musí sedieť na svojom mieste a v úplnej tichosti čakať príchod pána učiteľa. Na laviciach nesmie byť nič okrem pier, ceruziek, pravítka, učebnice a pracovného sošita, ktoré bude potrebovať v nasledujúcej hodine. Poďa predpisov má byť p. tr. učiteľ v triede 1/4 hodinu pred vyučovaním. V tom čase nech si pripraví učebné pomôcky atď., ktoré bude potrebovať. Keď je s touto prácou hotový, nech ide z triedy na chodbu, aby dozorní žiaci mali možnosť uplatniť svoju iniciatívu na udržanie poriadku. Výzývavo, neslušne sa chovajúcich žiakov upozorniť na slušné chovanie, tichosť, poriadok atď. / Výchova.
9/	V prvej prestávke sa žiaci chovajú tak, ako je to uvedené v bode 7. Trieda sa vyvetrá otvorením oblokov. Z triedy vychádzajú iba ti žiaci, ktorí potrebujú ísť na záchod. V záchode nech žiaci zadržia najvyššiu čistotu, slušnosť. Nech splachovací nástroj a nádobu zadržajú pozorne a opatrne, aby nespôsobili udržovateľovi zbytočnú finančnú škodu.
10/	V druhej prestávke musí každý žiak z triedy ísť aspoň na 10 minút za priaznivého počasia na dvor a za nepriaznivého na chodbu, ovšem po dozore svojho triedneho učiteľa. Trieda sa vyvetrá. V tejto prestávke je žiakom dovolené jesť. Jedlo musí byť zabalené v čistom ručníčku, alebo v papieri. Ktorý žiak chce v triede jesť, musí sedieť na svojom mieste a jesť iba nad prestretým ručníčkom, alebo papierom, v ktorom mal zabalené jedlo. Omrvinky z jedla ostávajú na ručníčku, papieri a žiak ich vysype do krmítko pre vtáčikov, alebo si ich odnesie domov. Omrvinky vysypať pod lavicu, alebo do koša na smeti sa prísne zakazuje. O tretej prestávke platí to čo o prvej.
11/	Pred odchodom z triedy na rozkaz „sbeliť“, si žiaci všetky školské potreby dajú do kupy. Po odchode žiakov z triedy musí byť v triede, pod lavicami i v nich úplne čistota, bez smetí, papierov, ohryzkov atď. Táto úplná čistota musí byť prísne zabezpečená vždy a všade. Dozorní žiaci dávajú pozor na poriadok i slušné chovanie žiakov na ulici.
P O R I A D O K A D I S C I P L Í N A S Ů D N E S V Ě T Ľ E D Ů L E Ž I T É P R V K Y N A Š K O L E .	
V Hornom Srní dňa 22. novembra 1942.	
Na stránke: riaditeľ školy	
Tento školský poriadok schvaľujem - V Trenčíne dňa 25. novembra 1942.	

Rekonštrukcia školskej kuchyne

Martina Hanusová
riaditeľka školy

Školská kuchyňa si už niekoľko rokov žiadala rekonštrukciu. Priestory boli malé, dlážka presakovala, elektroinštalácia a vodoinštalácia mali už svoje najlepšie roky dávno za sebou, počet stravníkov sa neustále zvyšoval. Obec vyčlenila finančné prostriedky a zabezpečila projektovú dokumentáciu, škola

zrealizovala verejné obstarávanie. V druhej polovici júla sme začali búrať priečky, sekať otvory, budovať nové rozvody. Plánované ukončenie sa trochu posunulo, lebo sme operatívne museli riešiť mnohé problémy, ktoré boli predtým skryté. Posledný augustový týždeň prevádzkoví zamestnanci všetko vyupratovali, vyčistili, pozapájali zariadenia a utreli si spolu s riaditeľkou a vedúcou školskej kuchyne pot z čela.

Od 2. septembra varíme pre viac ako 300 stravníkov. Strava musí byť prispôbená det-skému stravníkovi, keďže sme školské zariadenie, ale záujem o naše obedy majú aj cudzí stravníci. Šikovným kuchárkam a vedúcej školskej kuchyne už zostáva len popriať, aby sa im vo vynovenej kuchyni darilo variť zdravo a chutne a aby škola našla prostriedky aj na nový konvektomat.

FOTO: ARCHÍV ZŠ

Ak máte zážitok s porušením školského poriadku, napíšte nám o tom na lipovec@hornesrnie.sk. Vaše príbehy zverejníme v decembrovom čísle.

Lýdia Murárová

Aký by mal byť riaditeľ školy?
Tvorivý, pracovitý, flexibilný.

V čom cítite najväčšie rezervy?
Asi vo flexibilitate.

Ako by ste zhodnotili tie dva roky na poste riaditeľky školy?

Neboli ľahké, aj keď som vedela, do čoho idem. Situácia s koronavírusom, nový zákon o pedagogických zamestnancoch aj veľmi veľa legislatívy sa menilo. Všetky písomnosti, ktoré má škola vypracované, som musela meniť. A tým, že sa snažím byť dôsledná, musela som si vyhrnúť rukávy a práca z kancelárie pokračovala doma v obývačke.

Čo bolo podnetom, aby ste sa prihlásili do výberového konania na post riaditeľky školy?

FOTO: LÝDIA MURÁROVÁ

Môj problém: nedostatok času

Kávu pije doma, takže po príchode do práce je už vo švungu. Pri riadení školy je totiž najväčší nápor hneď ráno, ešte pred vyučovaním. **Martina Hanusová** to však zvláda na jednotku. Poprí riaditeľskej agende aj učí a podľa okolností sa zapája do ostatných aktivít na zabezpečenie hladkého chodu školskej dochádzky.

Myšlienka prihlásiť sa vznikla až v apríli, keď zriaďovateľ vypísal výberové konanie. Ja som ani netušila, že v r. 2018 končí funkčné obdobie predchádzajúcej pani riaditeľky, za mesiac som si musela zrovnať v hlave, či do toho chcem ísť. Nemala som ilúzie o tom, že to bude len nejaký titul. Bolo treba urobiť naozaj veľa roboty. Už predtým som mala skúsenosti s organizáciou viacerých projektov a vedela som, že takýchto projektov je veľa, len ich treba vyhľadávať a pracovať na nich, aby sa škola udržala na popredných miestach. Zároveň som cítila aj od niektorých občanov tejto obce, že ma podporujú, že si ma vytipovali.

Keď je človek vo vedúcej pozícii, nikdy nevyhovie všetkým. Pripúšťate si to? Alebo to ide mimo vás?

Asi by som klamala, keby som povedala, že si to nepripúšťam. Snažím sa byť na to mentálne nastavená. Vždy mám na mysli dobro celej školy, som riaditeľka nielen pre žiakov a detičky v materskej škole, ale takisto pre ich rodičov, zamestnancov a aby sa toto celé niekde stretlo, musí to byť vyvážený systém.

Keď ste išli kandidovať, zrejme ste mali o sebe a o svojej činnosti nejakú predstavu. Darí sa vám ju naplňovať?

Voľba prebieha tak, že rada školy za prítomnosti školskej inšpekcie vypočúva kandidátov s tým, že oni prezentujú svoju víziu. Čiže toto asi musia posúdiť iní, či sa mi to darí.

Čo vám robí pri naplňaní tejto vízie najväčší problém – čo je najväčšia prekážka?

Nedostatok času. A tiež presvedčiť ľudí, aby sa s tým stotožnili. Mám však dobrého zriaďovateľa, ktorý mi málokedy povie nie.

Ako vníma vaša rodina novú funkciu?

Skôr ako som sa odhodlala kandidovať, prekonzultovala som to so svojimi dvoma deťmi. Tým, že sú vysokoškoláci, nebolo to nejak obmedzujúce, ale chcela som poznať ich názor a ich reakcia bola, že im to neprekáža. Choď do toho! bolo skôr zo strany súrodencov, mama sa bála, že to neustojím.

Ako vyzerá bežný deň riaditeľky školy?

Kávu pijem doma, takže keď sem prídem, už som tá vrtuľa, ktorá tu od siedmej rieši veci, aby do tej ôsmej, kým prídu deti, boli doriešené. Keď už máme naplnené triedy, už je to tá pokojnejšia časť, keď vybavujem agendu po ekonomickej a pedagogickej stránke. A takisto učím. Musím robiť aj kontrolnú činnosť, je to množstvo telefonátov, mailov, výkazov...

Naša škola sa pravidelne umiestňuje na prvých miestach v celoslovenskom hodnotení škôl. V čom sú jej najväčšie prednosti? Čomu za to vďačíme?

Nie je to zásluha jedného človeka, musia spolupracovať žiaci, musia byť kvalitní vyučujúci hlavných predmetov, čo na tejto škole máme, a aj rodičia, ktorí spolupracujú. Materiálov už máme dosť, ale dôležitá je aj vnútorná motivácia, že žiaci sami chcú, chcú sa zodpovedne pripraviť na testovanie.

A prednosti – to, že sa navzájom poznáme, povedala by som, že je to taká komunitná škola. Ak aj niekto príde z mestskej školy, cítiť tu rodinnú atmosféru.

Na webstránke máte uvedenú víziu: „Moderná vidiecka škola s prvkami komunitnej školy“. Môžete to trochu priblížiť, najmä slovo komunitná?

Teraz nám korona všetko znížila a prekazila... Komunitnosť spočívala v tom, že práve tie organizácie, ktoré pracujú v obci, prenesú svoje pôsobenie aj do školy. Uvediem príklad – v škole už dlhšie nebol hasičský krúžok, aby sa vychovávala nová generácia hasičov. Preto som bola veľmi rada, keď pani Kubičková súhlasila s vedením tohto krúžku. Alebo pre rodičov, ktorí sú manuálne zruční, sme dali súťaž, že mohli spolu s dieťaťom vyrobiť krmidlo alebo hmyzí hotel.

Budú sa v blízkej dobe realizovať nejaké projekty?

Teraz sa musíme zamerať na to, aby sme dobehli to, čo nám korona zobrala, lebo hoci sme od marca učili dištančne, bolo to iné učenie. Snažili sme sa robiť maximum, ale napr. prvostupniarske deti pri vyučovaní potrebovali rodiča. A keď mal rodič viac takýchto detí, ešte chodil do zamestnania a mali napr. len jeden počítač v rodine, bolo veľmi náročné všetkých skoordinať. Treba sa teraz venovať najmä deviatakom. Ešte nám tu zostali nejaké veci z minulého roka, napr. škola v prírode. Volala som na hygienu a týždeň predtým sa nám vyjadria, či vôbec bude môcť byť, či nás púšťajú.

Je škola zapojená do medzinárodného projektu?

Medzinárodný projekt vyplýval z projektu Erasmus, kde sme sa snažili nájsť partnerov v rámci Európy, s ktorými by sme spolupracovali, bohužiaľ, výučba bola prerušená nielen tu, ale aj v iných

krajinách, nepodarilo sa to. Škola bola v takomto projekte v roku 2016, mali sme partnerstvo s talianskou a francúzskou školou.

Ste riaditeľkou nielen základnej, ale i materskej školy. Kým ZŠ sa pýši množstvom rôznorodých krúžkov, v MŠ nefunguje žiadny. Prečo MŠ neponúka deťom krúžky?

Požiadavka na zriadenie krúžkov pre deti MŠ mi doposiaľ nebola vznesená oficiálnou cestou (napr. rodičovské združenie alebo rada školy). Rodičko v MŠ sme mali na začiatku septembra a dala som priestor na otázky, podnety a pripomienky. Takáto tam neodznela. Ak by taká požiadavka bola, začali by sme hľadať možnosti, ako to urobiť. Chcem však upozorniť na fakt, že financovanie krúžkov nie je možné rovnakou formou ako v ZŠ (vzdelávacie poukazy), čiže rodičia by museli za krúžok platiť. Priestor pre krúžok je až v čase od 14.30 do 16.00, pretože takáto činnosť nie je zaradená v štátnom vzdelávacom programe pre predprimárne vzdelávanie, ktorý je záväzný pre materské školy. Ak bude takáto požiadavka zo strany rodičov a nájde sa ich dostatočný počet, budem ako riaditeľka školy hľadať spôsob, ako to dotiahnuť k všeobecnej spokojnosti.

Ako ste vnímali začiatky korony? Čo vám behalo hlavou?

Zle, veľmi zle, stále som neverila, že sa úplne vypneme. Do poslednej chvíle som využila, že sme mohli dokončiť korčuliarsky kurz s predškolákmi a druhákmi. Všetko už bolo veľmi nahnuté, už prichádzali informácie, že niektoré školy zatvárajú. Ale ja som si ešte dovolila, že sme dochádzali do Dubnice a absolvovali tento kurz.

Následne prišlo, že od 16. marca sme zatvorení. Stále som neverila. My sme nedostali žiadne inštrukcie, ako postupovať, všetko to bol taký hurá systém, že zariad' sa človeč, ako vieš. Ak si niekto predstavoval, že som nemala čo robiť, bolo to oveľa viac práce, aby sme zabezpečili dištančnú výučbu.

S čím bol najväčší problém?

Asi tá spätná väzba. Informácie od ministerstva boli: nehodnotiť, hodnotiť iba kladne. A toto všetko urobiť na každého žiaka bolo náročné. Kontrolovať zošity podľa fotiek, ktoré boli napr. hore nohami, bolo časovo veľmi náročné. Keď človek vie, že toto všetko by pri priamom kontakte urobil hneď a kým opisne vysvetlí, kde urobil chybu... To bolo všetko veľmi zdĺhavé. Bola v tom bezmocnosť – v reálnej triede to vieme naučiť rýchlejšie, efektívnejšie.

Vidíte aj pozitíva korony?

Určite áno, všetko má aj pozitíva. Napr. niektorí rodičia na školu nazerali tak, že keď je to jednoduché naučiť dieťa, že dva a dva sú štyri. Ale keď to reálne mali robiť doma a videli, že to dieťa býva unavené, že možno nemá dobrý deň, že možno sa mu nechce, možno ho niečo rozptyľuje, pochopili, že to nie je vždy jednoduché.

Práca riaditeľky je psychicky dosť náročná. Pri akej činnosti relaxujete?

Čím si to ventilujem? Mojou dlhou, veľkou záhradou, motykou a prácami okolo domu. Vtedy si dokážem hlavu vyventilovať. Rada chodím aj na hríby, keď rastú.

A kde čerpáte energiu pri tých ťažkých dňoch?

Určite aj Ten hore ma má rád, keď to takto všetko zariadil. Pán Boh vie, kto koľko znesie, a toľko mu naloží. Nemyslím si, že tí druhí to majú ľahšie alebo sa im nič zlé v živote nestalo a všetko zvládajú ľahko. Myslím, že tie najhodnotnejšie veci si musíme zaslúžiť a nejdeme k nim tou rovnou cestou, ale sú to tie strmé kľukaté chodníčky, ktorými sa tam musíme dodriapať.

A tak ako ste povedali, je mi jasné, že neulahodím všetkým, ale snažím sa mať svedomie čisté s tým, že som urobila maximum. A urobila som to pre dobro veci, nie z nejakého vlastného prospechu. V podstate by som to riaditeľovanie brala ako takú službu. Keď sú ľudia spokojní, je to len na 5 rokov, je to fajn pocit a keby som videla, že je veľká nespokojnosť alebo že to nezvládam, určite by som radšej odišla z kratšej cesty.

Čína: tancujúce babičky a zmrzka v januári

Čínu máme za uplynulý rok spojenú najmä s nepríjemným vírusom, ktorý nám významne komplikuje život, niekedy až naháňa strach. Prípadne nám napadne formulka *Made in China*. Mne sa podarilo zažiť každodennú Čínu ešte v období pred vírusom.

Petronela Špírková

V lete 2018 sa mi naskytla možnosť ísť na rok pracovať na čínsku univerzitu Hebei Geo University v meste Shijiazhuang, 266 km juhovýchodne od Peking. Spoločne s kolegami z ČR, Kanady, Kórey, USA a Francúzska sme patrili pod katedru cudzích jazykov. Našou úlohou bolo viesť jazykové lekcie.

Bola mi pridelená trieda 14 čínskych študentov vo veku 19 – 20 rokov, ktorá študovala základy českej a anglickej konverzácie. Okrem učenia jazykov som pracovala pre tamojšie Česko-čínske centrum.

Málo platná angličtina

Prilietala som do Peking. Zdalo sa mi, že všetko je tu ako si inak. Písmo v znakoch, jazyk nezrozumiteľný, ucho Európana ťažko uchopiteľný, ulice dlhokánske, budovy obrovské. Vzdialenosti a čas relatívne. Presun v rámci letiska z bodu, kedy som vystúpila z lietadla do bodu, kedy som stála pri výcho- de, mi trval dve hodiny. Presun 500 metrov v rade do metra v dave ľudí zabral 45 minút. No cesta rýchlovlakom do cieľovej destinácie 266 km ďaleko trvala menej než hodinu. Pamätám si pohľad na svetelnú tabuľu s odchodmi vlakov tesne po príchode, samé čínske znaky, nič nehovoriace obrázky. Po prvýkrát som bola v krajine, kde vám je angličtina málo platná.

Všetko na dosah ruky

Mojím novým domovom sa stal služobný byt v jednej z budov v rámci areálu univerzity – kampusu. Z budovy som vyšla priamo do areálu, ktorý bol vybavený všetkým, čo študenti mohli potrebovať. Okrem internátov oddelených pre chlapcov a dievčatá a učební nesmel chýbať stánok so zmrzlinou, kávou a malinovkami, jedálne, obchodíky s mobilmi, očné optiky, kaderníctvo, papiernictvo, fast-foody i bežné reštaurácie, malá večierka, kde sedela pani za šijacím strojom. Keď práve nepredávala rozličný tovar, obšívala študentom oblečenie. V jej susedstve mal predajné miesto starší pán, ktorý predával knihy.

Pred hlavným vjazdom do areálu vždy večer vyrástli pozdĺžné stánky s jedlom, vedľa nich na zemi rozložený zelovoc ponúkajúci sezónnu zeleninu a ovocie. Stred areálu tvorilo futbalové ihrisko, lemované bežeckou dráhou a tribúnami. Okolo niekoľko basketbalových ihrísk. Všetky časti boli od seba oddelené záhonmi a zelenými plochami. Tu sme najbližší rok trávil väčšinu času.

Ruch vo dne i v noci

Kampus bol umiestnený neďaleko centra mesta. Za bránami areálu ste sa ocitli medzi večne rušnými 4-prúdovými rýchlostnými cestami, ktoré sa pravidelne pretínali na mimoúrovňových križovatkách. Cesty sú z oboch strán lemované cyklotrasami šírky našich hlavných ciest. Toto bol priestor pre bicykle, elektro-motorky a trojkolesové mini autíčka, v ktorých sa roznášala pošta či iné menšie náklady. Bočné pokojnejšie uličky lemovali obchodíky, reštaurácie, tržnice pod holým nebom s ovocím a zeleninou, ale aj mäsom či rezancami. Nočné

Obed vonku

mesto bolo rovnako rušné s jediným rozdielom, že denné trhy vystriedali nočné markety s obľebením a pouličnými maškrtami. Postupne som si zvykla na nové miery okolitého sveta, avšak začiatky sa javili akoby ste žili v kulisách dokumentárneho filmu plného pohybu, nových zvukov, vôní i zápachov. Je nutné podotknúť, že

Mesto Shijiazhuang je v noci rovnako rušné ako počas dňa

Shijiazhuang je v čínskych mierkach považovaný za veľkomesto druhej kategórie, ktoré má len 10,5 milióna obyvateľov v porovnaní s 22-miliónovým Pekingom alebo 24-miliónovým Šanghajom.

Poctiví študenti

Späť do univerzitného areálu. Deň priemerného študenta začí-

na budíčkam skoro ráno, nasleduje maratón vyučovacích hodín – 6 až 8 hodín prednášok každý deň v týždni, niekedy i v sobotu. Po vyučovaní samoštúdium v knižnici. V porovnaní so slovenskými či českými študentmi, trávia dvakrát viac času na prednáškach, majú viac domácich úloh a menej voľného času. Práca popri štúdiu nie je častá. Vzdelanie je zdarma počas povinnej 9-ročnej školskej dochádzky podobne ako u nás. Na univerzite je nutné platiť školné a jeho výška sa odvíja od kvality univerzity. V niektorých prípadoch je pre rodičov lacnejšie poslať svoje dieťa študovať do Európy.

Na kvalitné vzdelanie je kladený dôraz. Konkurencia je veľká, a preto čínsky rodič od raného veku (4 – 5 rokov) vymýšľa pre svoje dieťa okrem školských aktivít i mimoškolské vzdelávanie. Rozšírené sú jazykové večerné školy, kde sa deti od 6 rokov venujú štúdiu angličtiny. Na ulici pri bežných situáciách sa však anglicky zatiaľ nedohovoríte. Je dobré vedieť základné čínske slovíčka alebo mať so sebou papierový slovník.

Nezapamätateľné mená

Zaujímavosťou je, že mnoho Číňanov si vyberá anglické krstné mená, ktoré sú pre cudzincov lepšie zapamätateľné a vysloviteľné. Náš kolega bol Kevin, susedka si hovorila Jane. Študenti v mojej triede si povyberali české mená, keďže študovali češtinu.

A tak predo mnou každý deň sedeli Karel, Tomáš, Zdeněk, ale aj Lenka, Klára, Bára či Erika. Ich oficiálne čínske mená sa mi ani po roku nepodarilo zapamätať.

Bola som ich prvým zahraničným učiteľom, keďže práve nastúpili do prvého ročníka. Troška ich ostýchavosti možno súviselo s tým, že boli prváci. Väčšina rozdielov však pochádzala len z odlišných zvykov a prichádzala som na ne postupne.

Učiteľ = autorita

V prípade, že Lenka či Karel niečomu nerozumeli, neprihlásili sa a nepožiadali o vysvetlenie, aby sa pred celou triedou nezahanbili a taktiež, aby nezahanbili svojho učiteľa. Hovorila tomu „stratiť svoju tvár“ – verejné zahanbenie. Pre zmenu, ak vy ako učiteľ urobíte chybu, prípadne naplánujete nevyhovujúcu študijnú aktivitu, študenti vás nikdy na chybu neupozornia, pretože vás nechcú viesť do rozpakov, nechcú, aby vy ste stratili svoju tvár.

Z toho dôvodu nám ani nikdy nedali spätnú väzbu, či ich lekcie bavia. Učiteľ je nespochybniteľná autorita. Učenie prebieha na základe opakovaní po učiteľovi, až kým študent nedosiahne jeho úroveň. Tento prístup k vzdelávaniu má svoje korene v myšlienkach čínskeho filozofa Konfucia.

Praváci sú vo výhode

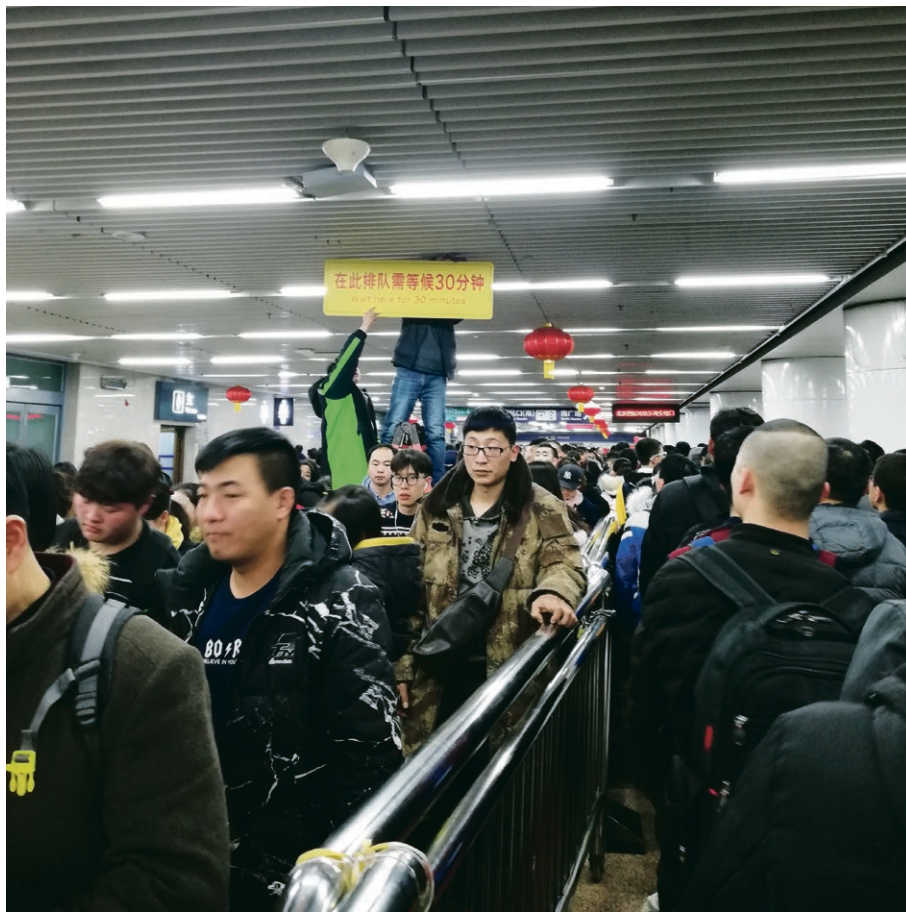
Medzi študentmi sme si taktiež všimli, že všetci píšu pravou rukou. Je to preto, že tisícky rokov používané čínske znaky sú vytvorené pre pravákov, a teda i ľaváci po nástupe do školy trénujú písanie znakov pravou rukou.

Taktiež drvivá väčšina študentov nosila okuliare alebo kontaktné šošovky, i preto boli v kampuse očné optiky. Dôvodom je množstvo hodín, ktoré

trávia štúdiom, používaním mobilu a malým množstvom času stráveným vonku. Je to problém aj iných krajín dnešnej Ázie, nielen Číny.

Avšak v lete sme na druhú stranu stretávali minimum ľudí, ktorí by nosili slnečné okuliare.

Pri cestovaní metrom sa pripravte na to, že vystúpite do poriadnej tlačene

Kuracia nožička ako snack

Počas školského roka sme so študentmi postupne spoločne prežili Vianoce, oslavy Nového roka, ale i jarnú šibačku. Nad zvykmi z Česka i Slovenska sa často zabávali. Na oplátku mi vysvetľovali čínske zvyklosti,

smažené rezance, u nás známe ako vifonky.

Obedy za euro

Čínska kuchyňa je rozmanitá. Základ tvorí ryža, všakové rezance, knedličky a hromady zeleniny, tofu a orechov. Najčastejšie sme sa stravovali v školskej jedálni, kde nás obed

stál od 5 (0,60 €) do 10 čínskych yuanov (1,20 €). Na obed sme si mohli vybrať varenú ryžu a prílohy, smaženú ryžu, misu rezancov zaliatu vývarom a posypanú koriandrom a arašidmi, sem-tam knedličky „mantou“, tvarom pripomínajúce parené buchty. Napriek úžasnej rozma-

barel vody až domov, po spotrebovaní som si cez sms objednala nový. Prázdny barel si kuriér vzal na opätovné naplnenie. Voda z vodovodu bola úžitková, nemohla sa použiť na varenie ani pitie. Okrem objednávaní vody sme museli pamätať na nosenie rúška v prípade smogu, ktorý je na severe Číny najsilnejší v zimných mesiacoch.

Zmrzlina v januári

V zime tu taktiež platí úsporný režim, čo sa týka kúrenia. Študenti, ale i kolegovia na univerzite boli zvyknutí vôbec si nevyzliekať zimné bundy počas sedenia v triedach či kanceláriách. Okrem čaju bola povinnou výbavou každého miestneho malá termoska s čistou horúcou vodou. Je vraj dobrá na trávenie a zahreje organizmus, keď nemáte chuť na čaj. Na počudovanie pre našinca je zima i obdobím najvyššieho predaja a konzumácie zmrzliny. Vraj preto, že v zime studená zmrzlina spôsobuje nášmu telu menšie tepelné šoky. Skúsili sme aj my. Pozitívom bolo, že sa zmrzka v januári neroztápala.

Rehabilitácia cúvaním

Pre všetkých miestnych bez rozdielu veku bol dôležitý pravidelný pohyb. Študenti najradšej hrali basketbal, niektorí behali, starší chodili rýchlou chôdzou vzad, čím si vraj vyrovnávali chrbát. Po obede každý deň nasledovala zdravotná prechádzka po areáli. Parky sú vybavené vonkajšími posilňovacími strojmi, kde najčastejšie nájdete starších ľudí.

Po obedných prechádzkach v čase medzi 12:30 a 14:00 nasleduje siesta. Všetko sa zastaví a ľudia si doprajú poludňajší spánok. Študenti si zvykli pospať na internátoch, pokiaľ im to rozvrh nedovolil, zložili hlavy na školské lavice. Ľudia v kanceláriách na pracovné stoly. Od 14:00 až do neskorého večera svet fungoval ďalej.

Tancujúce bábiky

Po zotmení sa na priestranstvách pred obchodnými domami stretávajú skupiny bábíček, ktoré v radoch za sebou predvádzajú spoločné nacvičené choreografie. Starší páni zvyknú v bočných uličkách na chodníkoch hrať stolové hry.

Príchod jari okrem tancujúcich bábíček signalizovalo aj nosenie slnečníc. Čínske dámy túžia mať porcelánovo bielu pleť, preto sa celé leto zahaľujú rôznymi pokrývkami hlavy alebo sa schovávajú pod slnečníkmi.

Objavovanie tejto krajiny by mohlo byť nekonečné. Po roku ma však túlavé topánky zaviedli znovu domov.

FOTO: ARCHÍV P. Š.

nitosti miestnej kuchyne sme s ostravskou kolegynou posledné mesiace trávili, nad miskami s rezancami a ryžou, rozpravami o segedínskom guláši.

Káva nehrá prím

Najoblúbenejším nápojom je prirodzene čaj. Kupovanie čaju prebieha na čajovom trhu. Pred nákupom správny predajca čaj najprv uvarí a nechá vás ochutnať. Než si vyberiete, je to záležitosť na pár hodín. Naopak, káva nie je veľmi populárna. Až mladšia generácia obľubuje hlavne rôzne mliečne varianty – latté či cappuccino zo Starbucksu, napriek tomu, že mliečne výrobky tu nie sú súčasťou jedálneho lístka. Pečivo dostanete len v sladkej forme.

Stolovanie sa riadi inými pravidlami, ako sme boli zvyknutí. Okrem toho, že jete paličkami, je povolené srkanie v prípade, že napríklad jete horúce rezance. Ak si objednáte mäso, dostanete ho nasekané aj s kosťami, ktoré je slušné nechať na stole vedľa misky. Mäso s kosťami je známkou čerstvosti.

Pitná voda od kuriéra

Pitnú vodu je nutné kupovať. Využívala som donáškovú službu, ktorá priniesla 50-litrový

Bicykel je v Číne populárny skôr ako dopravný prostriedok než ako rekreačný šport. Pre väčšinu číňanov je to najlacnejší možný spôsob, ako sa dostať z bodu A do bodu B.

Letné kino

Ubehlo už 8 rokov, odkedy Jaroslav Papierník s Pavlom Húserkom premenili nápad s usporiadaním letného kina na skutočnosť. Filmoví nadšenci tak môžu počas niekoľkých letných večerov vymeniť svoju obývačku za miestny park.

Dominika Mynářová

Na to, aby bolo premietanie úspešné, treba zosúladiť niekoľko faktorov. Na začiatku stojí osoba, ktorá má projekt „pod palcom“. Jaroslav Papierník stál pri zrode letného kina a dodnes zabezpečuje jeho realizáciu. Tak tiež sleduje predpoveď počasia, pretože sedieť na karimatke v daždi a vetre nie je práve ideálna predstava letného večera. „Práva na každý film objednávam okolo utorka, stredy – vtedy sa dá spoľahnúť na predpoveď počasia. Ak to vyzerá na 25 a viac stupňov cez deň, cca 15 a viac v noci a máme voľno, tak sa objednáva,“ spresňuje Jaroslav Papierník. Tento rok počasie letnému kinu veľmi neprialo. Diváci si mohli pozrieť 4 filmy, hoci v priemere sa ich počas leta premietalo 6.

Od počasia nezávisí len to, či sa bude premietat, ale aj koľko návštevníkov si daný film príde pozrieť. Za ostatných 9 sezón sa počet účastníkov ustálil na 50 – 100 ľudí. „Oproti úplným začiatkom má návštevnosť skôr klesajúcu tendenciu.

Čo ma však najviac prekvapuje je to, že sa zmenila veková štruktúra, a to tak, že býva viac mladších ročníkov ako starších,“ opisuje J. Papierník.

Realizácia letného kina by sa nezaobišla bez majstra zvukára – Braňa Húserku. J. Papierník upresňuje, že práca zvukára nie je taká jednoduchá, ako sa na prvý pohľad zdá: „Niektorí si myslia, že je to len pustiť DVD a je to. Ale realita je taká, že hodinu pred premietaním musí priviezť techniku, zapojiť, nazvúčiť, počkať na koniec filmu a potom odpojiť, preniesť. Braňo s kamarátmi končia, keď už ostatní možno aj spia. Je tam cca 4 hodiny. Takže Braňovi patrí veľká vďaka za to, že s nami spolupracuje, a to len za „almužnu“.“

Hoci už názov napovedá, že obľúbené premietanie v parku je letnou záležitosťou, organizátori chceli tento rok v jesennom období využiť potenciál kinosály. Z dôvodu opatrení RÚVZ to však stopli. Fanúšikovia verejného premietania si tak budú musieť počkať na ďalšiu letnú sezónu.

Počas silnej augustovej búrky došlo k poškodeniu bocianieho hniezda pri vstupe do dediny. Našťastie, bociany sa už zbierali na odlet, takže veľkú škodu neutrpeli. V spolupráci s ornitológom dala obec podstavu hniezda zrenovovať. Dúfajme, že bociany sa k nám na jar zase vrátia hniezdiť.

FOTO: JAROSLAV PAPIERNÍK

Tábor spojil 95 skautov

Dokončenie zo str. 1

Vtábore sa každý z nás musel troška prekonať či pár dní prežiť mimo svojej komfortnej zóny. Pre niekoho bola výzva zvládnuť tieto dni bez rodičov, pre iných využívanie latríny či umyvárky a pre niekoho vydržať bez mobilu či internetu. Tábor je tiež príležitosť naučiť sa niečo nové. Niektorí sa naučili stavať teepee, niektorí navariť polievku pre 95 ľudí, iní zase spracovať drevo od veľkej klady až po malú triesku... Okrem toho je skautský tábor aj skvelou príležitosťou na budovanie rôznych životných zručností. Našich rangerov (mladých vedúcich) vedieme k tomu, aby sa snažili racionálne riešiť konflikty, ktoré nastanú v tíme. Namiesto ich premlčania ich riešime cez otvorenú diskusiu, pri ktorej hľadáme spoločné riešenia vzniknutého problému. Tábor je tiež výbornou príležitosťou na rozvoj budovania tímovej práce a rešpektu voči druhým. Rôzne názory či pohľady na veci sa snažíme skombinovať tak, aby nám na konci dňa behali po našej táborovej lúke šťastné deti, ktoré si plnými dúškami užívajú dni v prírode. Naším výchovným cieľom nie je len tradičné klišé – naučiť deti prežiť v prírode, ale naučiť ich prežívať v dnešnom svete tak, aby z nich boli zodpovední a aktívni občania, ktorí môžu byť vzorom pre svojich blízkych, priateľov či spolužiakov.

Svoje články a námety posielajte na adresu lipovec@hornesrnie.sk

Spoločenská kronika

Naši noví občania

Zara Kiačik
Ema Gabrišová
Ján Mazán
Liliana Heseck
Sára Gugová
Martin Šedivý
Richard Trepák
Ondrej Šedivý
Sofia Hasidlová
Alžbeta Blahová

Manželstvo uzatvorili

Veronika Švandová
a Vladimír Martiš

Nikola Kamenská
a Marián Mikula

Miroslava Patková
a Andrej Kristín

Kristína Šišovská
a Juraj Horečný

Dominika Kollárová
a Ján Panák

Navždy sme sa rozlúčili

1.7.2020 Jozef Vandžala
23.7.2020 Eva Veisová
4.8.2020 Pavol Mazán
24.8.2020 Mária Hošová
8.9.2020 Mária Galková

V sobotu 19. septembra sa v našej obci uskutočnil 3. ročník súťaže vo varení gulášu Gulášmajster 2020. Súťažilo 11 družstiev, prevažne z blízkeho okolia. Víťazi: 1. miesto Zbojnáci – Martin Mihálik (Podhorie), 2. miesto Srňansko-Stankovskí gulášmajstri – Dominika Panáková (Horné Srnie-Trenčianske Stankovce), 3. miesto Páni majstri Stavbári (Pezinok) FOTO: PETER MURÁR

